

Ukradená ves

námět

Petr Kunetka
2017

Foto: Debora Loučková, Pascal Gauch
Modelka: Inesa Loučková

Ukradená ves

film

Drama

Celovečerní hraný film, na základě pravdivých událostí z padesátých let minulého století.

Historický podnět

Mezi lety 1949 a 1955 bylo v Československu odsouzeno a popraveno 240 osob, které opo-
novaly komunistickému režimu. Tisíce lidí bylo uvězněno nebo nahnáno do pracovních tá-
borů, kde po stovkách umírali vysílením, nebo byli umučeni. Tématem filmu jsou nezdařené
útěky přes hranice, které doplňují černé stránky této tragické doby.

Postoj autora a cílová skupina diváků

Tento film bych rád věnoval mladé generaci od devadesátých let, jakož i staré nostalgické
generaci, které komunistický režim dával privilegia a zavíral oči nad zločiny.

Film se staví proti amnézii naší nedávné minulosti, ať by byla záměrná, nebo ne, a vzdává
čest statečným a hrdinným obyčejným lidem.

Magda (junior) zosobňuje mladou generaci, která žije v bezstarostném světě a zná tragickou
minulost komunistického režimu jen z výkladu rodičů a prarodičů. Po obou stranách českorá-
kouských a českoněmeckých hranic zájem o tuto dobu roste, protože současná společnost
žije v domnění, že se nic tragického nestalo, jelikož nikdo nebyl z ničeho ani obviněn, ani po-
trestán, a to začíná být podezřelé.

Děj

Dramatický příběh české rodiny, prchající v roce 1950 přes rakouské hranice, aby unikla vlně
vykonstruovaných politických procesů. Jejich útěk se nezdaří. Rodiče byli zastřeleni, ale
přežije jejich osmnáctiletá dcera Anna, kterou zachrání před policií statečná Magda. V domku
ve vesnici pak ukrývá Annu až do doby, kdy ji převede do Rakouska mladý pohraničník Jan,
bývalý partyzán.

Film končí návratem Anny s manželem Janem a jejich dcerou po čtyřiceti letech exilu. Dvace-
tiletá Magda, kterou takto pokřtili z vděčnosti, je poprvé v místech, kde se její rodiče setkali a
kde prožili dramatickou dobu. Zde se dozvídá pravdu o zoufalém a tragickém útěku svých
prarodičů.

Vize autora-režiséra

Autentické postavy, jejich rozmanité a silné povahy projeví herci ve skutečném a esteticky
zpracovaném prostředí bez jakýchkoli umělých efektů. Divoká a krásná příroda tu oponuje
tragickým lidským osudům a hraje roli ochránce uprchlíků.

Scénář

Je k dispozici v češtině a ve francouzštině.

Upoutávka

Upoutávku nahráli amatéři z moravských divadelních skupin v srpnu 2017.

Je k vidění na webové stránce «video» www.ukradenaves.com

Film	Celovečerní, 80 min.
Titul	Ukradená ves
Doba	1950 a 1990
Místo	Olomouc, jižní Morava, rakouské pohraničí.
Obsazení	Magda (42), vdova, dcera hajného, muž a syn padli v partyzánském odboji. Anna (18), rodiče zastřeleni při útěku přes hranice. Jan Slavík (26), sirotek, partyzán, člen pohraniční stráže. Bětko (55), chůva sirotka Jana. Pavel (40), cyklista, později přítel Magdy. Otec Josef (65), kněz a přítel rodičů Anny. Majka (10), Kája (10), Vašek (8), děti z vesnice.
Epilog	1990 Jan (66), Anna (58), Magda ml. (25), Pavel (80), Majka (50), Kája (50), Vašek (48).

Synopse

Je po válce. Dunění bot ustalo a začalo čekání. Kdo se vrátí a kdo ne? Ožily vesnice, pole a sady. Osvoboditel komunističtí přerýsoval Evropu a utěsnil hranice mezi východem a západem. Pásmo hranic, široké několik kilometrů, bylo vylidněno a nebylo běžně přístupné.

Rok 1950

Magda je statná čtyřicátnice. Její muž a syn zahynuli v partyzánském odboji. Vyhnali ji z hájovny, která byla v pohraničním pásmu. Teď je Magda sama a stará se o skromný domek se zahradou ve vesnici nedaleko hranic. Krajinu zná velmi dobře. Byl to tatínkův revír, který jako dítě proběhla a prošla křížem krážem. I teď se tam tajně vracela přes les. Dokonce někdy přespala v opuštěné chátrající hájovně. Snažila se ji udržovat, ale sama na to nestačila. Tak alespoň trhala ovoce a chodila na houby, které zde už nikdo nesbíral.

Souběžně sledujeme rodinu, které hrozí v Olomouci výslech u StB. Otec je už dlouho sledován za svůj kritický postoj ke komunistické straně a také proto, že rodina netají své náboženské přesvědčení. Byli již vícekrát trestáni a šikanováni, nesměli cestovat do ciziny a otec několikrát přišel o práci. Dcera nebyla přijata ke studiu na univerzitě, i když úspěšně absolvovala přijímací zkoušky; s tím že zde šlo o přímý trest za otcovu "lásku" ke straně se nikdo na univerzitě netajil.

Za pomoci známého kněze se rodina rozhodne utéct do ciziny. Rodiče s mladou dcerou Annou odjíždějí tajně autem na rakouské hranice.

V hájovně si Magda musela dávat pozor, protože stráže chodily po blízkých stezkách, a někdy i pokuřovaly na lavici před domem. Byli to často mladí kluci, kteří dělali velký hluk. Asi ze strachu. Magda měla vždy dost času schovat se na půdě, kde měla po ruce dvě tatínkovy nabitě pušky. Dost často ji v noci probudila palba ze samopalů. Na hranici se střílelo po uprchlících a Magda se vždy modlila, aby je kulky nezasáhly. Ale věděla že tam umírá hodně lidí.

Jednou přivlekli, ne ti mladí, ale dva staří vojáci, plačící, asi osmnáctiletou holku. Vraždili do zahrady a řehtali se, že prý slečna zabloudila a přehlédla ceduli se zákazem vstupu. Začali ji mlátit a znásilňovat. Magda vše sledovala okýnkem z půdy. V ruce třímala nabitou pušku a modlila se, aby toho nechali. Nebyla vyslyšena, ba naopak chlapi se chovali jako zvířata. Dívka se bránila, ale slábla. Jestliže ji chtěla Magda zachránit, nestačilo je odehnat, vrátili by se s posilou. Neměla tedy na vybranou. Ten, co stál vedle a povzbuzoval kolegu nad dívkou, to dostal první. Padl k zemi. Překvapení zapůsobilo. Druhý se vztyčil a dostal kulku přímo do hlavy. Dívka křičela a dala se na útěk. Nemohla utéct daleko, byla vysílená. Magda ji za pár minut dohnala a snažila se ji uklidnit. Zavedla ji do hájovny a ošetřila ji zraněné koleno. Jmenovala Anna a byla z Olomouce. Po chvíli vyprávěla Magdě, co se včera stalo. Byl to jeden z mnoha nezdařených útěků přes hranice. Její rodiče ho zaplatili smrtí, ale Anně se podařilo utéct do lesa, kde zabloudila. Ráno ji ti dva vojáci našli a chtěli si s ní užít, než ji odevzdají na velitelství. Teď leželi na zahradě, a bylo třeba je uklidit dřív, než je

bude někdo postrádat. Anna byla vyčerpaná a po chvíli usnula. Magda prohledala vojáky a vzala jim doklady. Mladší pocházel z Ostravy. Starší se jmenoval Vávra. Znal ho, byl z vedlejší vesnice. Za války udával Němcům, všichni to věděli. Ted' byl opět na straně moci, takže mu nic nehrozilo. Možná to byl on, co udal jejího muže a syna, přemýšlela Magda s lopatou v ruce. Práce jí šla od ruky. Zem pod záhonky byla dost kyprá a ona měla sílu chlapa. Zahrádka zase brzy dostala svou původní podobu. Teprve teď si uvědomila, že neví co s Annou. Budou ji hledat. Nějaký čas ji může ukrýt v hájovně, ale za měsíc bude v domě hrozná zima, a stopy ve sněhu by je snadno prozradily. Magda ji tedy vzala do svého domku ve vesnici. Musela ji schovat před sousedy i před policií. Byla sice ráda, že nebude přes zimu sama, ale stále nevěděla, co s ní. Ve vesnici Magda nedůvěřovala nikomu, ani těm chlapům, kteří na ni jako na pohlednou vdovu útočili kytkami. Jeden se jí ale přece zalíbil. Každý týden přijížděl na kole, položil diskrétně kytičku před branku a zmizel. Ráda by mu jednou poděkovala, ale s Annou v domě byla jakákoliv návštěva riskantní. Jednou dokonce Anna odhalila za plotem děti které ji pozorovaly když věšela prádlo. Následovala tajná dohoda, že za mlčení budou mít dovoleno schovávat se v kůlně u Magdy. Ta z toho byla vyděšená, ale Anna to s dětmi uměla, a oni si ji brzy oblíbili; stala se tak jejich tajnou vílou.

Přišly Vánoce a s nimi zajímavá událost. Na Štědrý den odpoledne někdo zaklepal na dveře. Anna vyběhla nahoru a Magda po ní bleskurychle zakryla veškeré stopy. Hrnek, příbor, zubní kartáček a ručník, vše zmizelo za pár vteřin. Měly to nacvičeno. Za dveřmi stál pohraničník. Magda ztuhla strachem.

Představil se:

«Jsem Jan Slavík od pohraničního pluku 7, bývalý partyzán, znal jsem vašeho syna a trochu i manžela.»

Magdě se ulevilo. Přišel jménem spolku partyzánského odboje popřát šťastné Vánoce pozůstalým po těch, co nepřežili. Pozvala ho dál a nabídla mu čaj. Přijal ho a podal jí malý balíček. Magda doufala, že v něm bude něco po muži a synovi. Čekalo ji jiné překvapení: pomeranče, čokoláda, pravá zrnková káva, vše ze zahraničí. Magda zpytavě pohlédla na hosta. Poprosil ji, zda by mohl zůstat obsah balíčku utajen. Souhlasila. Řekl, že spěchá, a že už musí jít. Magda ho zadržela a zeptala se, jestli by nepřišel jindy popovídat si o synovi. Slíbil, že se zastaví. Slib dodržel koncem ledna. Jan Slavík byl příjemný a citlivý mladý muž. O synovi a jeho smrti nevěděl nic víc, než ona. Konverzace byla příjemná. Magda odbočila na jiné téma a zeptala se, odkud je tabulka zahraniční čokolády, kterou přinesl. Trochu zaváhal, ale potom jí důvěrně sdělil, že ten, co dobře zná krajinu, si může občas dovolit malý tajný výlet do Rakouska. To dodalo Magdě důvěru a zeptala se, jen tak pro legraci, jestli by ji jednou na ten malý tajný výlet nevzal. Řekl, asi také pro legraci, že o tom bude uvažovat. Když odešel, Magda i Anna nemohly usnout. Přemýšlely o tom, jak dostat Annu za hranice. Je pravda, že toho ukrývání už měla dost.

Koncem února našla Magda ve schránce dopis. Někdo ho donesl, protože nebyl oznámkovaný. Z obálky vypadl malý lístek. Magda ho četla Anně:

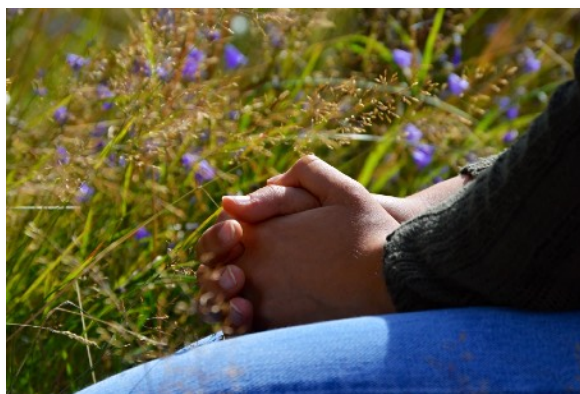
- Malý výlet 26.2. 22h u hájovny. JS -

Váhaly, mohla to být léčka. Důvěřovat nebo ne? Probděly zase skoro celou noc, než padlo rozhodnutí; Anna se schová v hájovně a Magda půjde na schůzku sama. Pokud to bude léčka, doufá, že se jí podaří zmizet. Když bude vše v pořádku, zavede Jana Slavíka do hájovny, kde se mu pokusí vysvětlit případ Anny.

Byl sám v mundúru a se samopalem. Vypadal klidně a čekal. Magda si dodala odvalu a ukázala se. Tiše se pozdravili a ona ho přemluvila, aby s ní šel do hájovny, kde mu něco ukáže. Nevadilo mu to, nespěchal. V kuchyni seděla Anna v měsíční svitu.

«Dobrý večer, Anno,» pozdravil ji jménem, «jak se máte?»

Vše se jim v tom okamžiku zhroutilo. Magda litovala své naivní důvěry a Anna pohřbívala svůj sen o svobodě. On si toho všiml a mluvil tiše a rychle:

«Vím o vás všechno, Anno, i o vás, Magdo, také o vašem zahrádkaření. Nemějte strach, jsem s vámi a pomohu vám. Partyzáni nevymřeli, jen nepřítel se změnil.» Otočil se k Anně.

«Vy, Anno, musíte za čáru, jinak dlouho nepřežijete. Jdou po vás. Ve vesnici je dost těch, kteří by udali i vlastní mámu, natož vás.»

«Já vím. Děkuji vám.» Hlas se jí chvěl strachem a zimou.

«Vy, Magdo, můžete taky pryč, jestli chcete.»

«Ne, já zůstanu, už jsem na tajné výlety trochu stará,» pousmála se nejistě.

«Leda, že by vás tady zadržel nějaký cyklista. Nepletu se?»

«Jane, vy jste opravdový špión,» odvětila a zrudla. Nebylo to vidět, tma ji zachránila.

«Je to fajn kluk... doporučuji!» prohlásil s úsměvem. «Mimo jiné, jmenuje se Pavel.»

«Děkuji Jane, je to pro mne jako dárek. Už byste měli jít, máte před sebou dlouhou cestu.»

Pak objala Annu. Už se možná nikdy neuvidí. Anna s pláčem za všechno děkovala. Magda potlačovala slzy a otočila se k němu.

«Budte opatrní, Jane, důvěřuji vám a modlím se za vás.»

«Nebojte se, Magdo, všechno dobře dopadne. To je za vaše padlé, nikdy nezapomenou.» Objal ji. Vyšli do tmy, každý jiným směrem.

Magda přečkala zimu v jakési naději, že život bude lepší. A byl. Jednoho dne cyklistu pozvala dovnitř a stalo se, že s jarem přišla láska.

Nedošla jí žádná zpráva od Anny ani od Jana. Doufala, že vše dobře dopadlo, protože jinak by toho byly plné noviny. Stýskalo se jí, ale po roce se dočkala...

Někdo zaklepal na dveře. Magda otevřela. Ve dveřích stála starší paní. Představila se. Byla chůvou sirotka Jana Slavíka, se kterým dodnes udržuje diskrétní styk.

«Jan je v cizině?» ptá se Magda.

«Ano, odešel loni s tou dívkou a nyní spolu žijí v Německu.»

Magdu zalila vlna štěstí.

Epilog

Rok 1990

Jan s Annou a jejich nyní již dvacetiletá dcera stojí u hrobu Magdy na místním hřbitově. Z vděčnosti pokřtili dceru stejným jménem. Dnes konečně poznává minulost svých rodičů.

Později hledají v lese bývalou hájovnu, ale nachází jen obrostlou hromadu kamenů. Magda prohledává trosky. Z hromady zpuchřelých trámů trčí kus rezavého železa. Je to zkrivená hlaveň staré pušky. Jan pohlédne na Annu. Oba vědí, o co jde. Vezmou nález s sebou do auta. Nedaleko přejíždějí bývalou hranici s Rakouskem. Je docela zachovalá, jen závora je otevřená. Na okraji parkoviště stojí dva pomníky: jeden starý, menší, a jeden nový, mnohem větší. Na prvním, pod pěticípou hvězdou stojí nápis:

- Na památku chrabрым příslušníkům pohraniční stráže, kteří padli při obraně vlasti před třídním nepřítelem. -

Následuje pět jmen. U tří je datum a poznámka:

- Zahynul při výkonu služby. -

U zbylých dvou jmen je jen datum, které si Anna a Jan dobře pamatují, a poznámka:

- Nezvěstný. -

Vedlejší nový pomník je věnován těm, jimž se útěk nezdařil. Mezi několika desítkami jmen Magda nachází své prarodiče. Jan přinese z auta rezavou hlaveň pušky a položí ji na pomník nezvěstných vojáků.

Konec

Autor

Petr Kunetka, narozen 1.8.1949 v Olomouci, jako čtvrtý z pěti sourozenců. Od raného mládí jevil zájem o techniku, elektřinu, fotografii, zvuk a audiovizuální techniku. V devatenácti letech, jako vyučený automechanik, odchází v srpnu 1968 do Švýcarska. Po tříletém kurzu francouzského jazyka a dvouletém studiu teologie přichází tříleté studium speciální pedagogiky na univerzitě ve Fribourgu.

Následuje pětatřicetiletá kariéra v ústavech specializované výuky. Souběžně, v roce 1975, začíná kariéru videorežiséra samouka a producenta v oboru didaktických dokumentů, reportáží, reklamních upoutávek, snímků divadelních, hudebních a tanečních představení, jakož i produkce CD a DVD.

Odchod do penze v roce 2014 ještě zintenzivnil kreativní aktivitu jeho video-produkcí. Pobyt v česko-rakouském pohraničí v zimě 2016, ho inspiroval k napsání příběhu «Ukradená ves».

